

Každé dva týždne bezplatne na Vašom stole e-mailom alebo poštou.

Kanada sa ospravedlnila za prevýchovu pôvodných obyvateľov

Kanadský predseda vlády Stephen Harper sa 11. júna ospravedlnil bývalým študentom cirkevných internátnych škôl a poprosil o odpustenie za utrpenie, ktoré školy priniesli kultúre, dedičstvu a jazyku pôvodných obyvateľov. „Cirkevné internátne školy sú smutnou kapitolou kanadskej histórie,“ povedal premiér. „Dnes uznávame, že táto asimilačná politika nebola správna, spôsobila obrovské utrpenie a nemá v našej vlasti čo robiť. Kanadská vláda sa za ňu úprimne ospravedľuje a prosí pôvodných obyvateľov tejto krajiny o prepáčenie, že ich tak hlboko sklamala.“ Násilná prevýchova 150 000 Indiánov, Inuitov a Metisov prebiehala v Kanade od konca 19. storočia až do 70. rokov 20. storočia a toto obdobie má teraz za úlohu zachytiť komisia na preskúmanie internátnych škôl pre pôvodných obyvateľov (celým názvom Indian Residential Schools Truth and Reconciliation Commission).

www.pm.gc.ca www.residentialschoolsettlement.ca

Tri kanadské rekonštrukčné projekty v Afganistane

Kanadská vláda oznámila minulý týždeň nové projekty pôsobenia Kanady v Afganistane v desaťročnom období 2001 – 2011. Rekonštrukcia priehrady Dahla a jej zavlažovacieho systému a kanálov priniesie pracovné príležitosti a naštartuje rozvoj poľnohospodárstva v danej oblasti. Ďalší projekt zahŕňa postavenie, rozšírenie alebo opravy 50 afganských škôl. Posledným je očkovanie proti detskej obrve v oblasti Kandahár s cieľom úplne zničiť obrnu v krajine do konca roka 2009. „S konkrétnymi projektmi, viacerými zdrojmi a iniciatívami, ktoré sa budú dotýkať života Afgancov sa Kanade podarí dosiahnuť zmeny,“ povedala kanadská ministerka pre medzinárodnú spoluprácu Beverly J. Oda. „Prístup k vode, vzdelaniu a zdravotníckym zariadeniam sú tri základné podmienky lepšej budúcnosti v Kandaháre. „Kanada zvýšila svoj príspevok Afganistanu na spomínané desaťročné obdobie z 1,3 miliárd kanadských dolárov na 1,9 miliárd.

www.canada-afghanistan.gc.ca

Európa a Kanada: dôležití obchodní partneri

Predseda Kanadskej rady top manažérov (CCCE) Thomas d'Aquino predstavil stratégiu užšej spolupráce medzi Kanadou a Európskou úniou. 27 členských štátov Európskej únie je kanadským obchodným partnerom číslo 2 a druhým najdôležitejším zdrojom priamych zahraničných investícií a nových technológií. To isté platí aj opačne, EU je druhou najčastejšou destináciou kanadských priamych zahraničných investícií v zahraničí. Podľa Thomasa d'Aquino by medzi priority mala patriť eliminácia obchodných bariér, otvorenie trhu služieb na všetkých úrovniach, vzájomný prístup k verejným objednávkam, zaistenie pracovnej mobility, ochrana intelektuálneho vlastníctva, liberalizácia dohôd o vzdušnom priestore, dohody o udržateľnej energii a životnom prostredí, dohody o spolupráci v prioritných sektoroch, dohoda o mechanizme na úrovni sporov a ďalšie. CCCE plánuje spolu s európskym partnerom BUSINESSEUROPE (Konfederácia európskeho podnikania) dať podnet na spoločnú dohodu a spoluprácu.

www.ceocouncil.ca

Vláda podporí vyradenie starých áut z prevádzky

4. júna oznámil minister životného prostredia John Baird, že federálna vláda od januára 2009 spustí program nazvaný National

Vehicle Scrappage. Jeho cieľom je motivovať občanov, ktorí jazdia staršími autami, aby ich vyradili z prevádzky. Občania, ktorí majú auto vyrobené pred rokom 1996, získajú za jeho likvidáciu lístky na mestskú hromadnú dopravu, príspevok na bicykel, členstvo v združení na spoločné používanie áut (car-sharing) alebo 300 dolárov v hotovosti. Vláda do tohto programu investuje v priebehu štyroch rokov 92 miliónov dolárov. Na celoštátnej úrovni bola jeho aplikáciou poverená nadácia Clean Air Foundation, ktorá už neziskovo prevádzkuje podobný program nazvaný Car Heaven. V Kanade je v súčasnosti registrovaných 18 miliónov vozidiel (osobných aj nákladných) a modely vyrobené pred rokom 1996, kedy boli zavedené prísnejšie ekologické normy, produkujú až devätnásťkrát viac znečisťujúcich látok ako novšie modely. Program je súčasťou vládneho plánu boja proti klimatickým zmenám nazvaného Turning the Corner. Práve doprava patrí s podielom 18,5 % k významným kanadským zdrojom emisií skleníkových plynov.

www.ec.gc.ca

Nevyriešené záhady kanadskej histórie

História nie je o memorovaní dát, mien politikov a vojen, aspoň podľa tímu historikov, ktorí založili stránky popisujúce nevyriešené záhady kanadskej histórie. Univerzitní profesori sa na týchto stránkach snažia priblížiť históriu všetkým „detektívom“, ktorí sa formou narážok, kľúčových momentov, artefaktov, svedectiev a dokumentov zoznámia so zaujímavými a doposiaľ nevyriešenými príbehmi kanadskej histórie. Stránky slúžia aj ako materiál učiteľom, ktorí chcú nenásilnou formou vyučovať napríklad o pôvodných obyvateľoch, prvých osadníkoch, otroctve, chorobách či náboženstve. Už od roku 1997 na stránkach pribúdajú príbehy, po prečítaní ktorých behá mráz po chrbte. Bola čierna otrokyňa Marie Angélique, ktorá mala bieleho milenca, právom obvinená a popravená za to, že založila v roku 1734 v Montreale požiar? Prečo diplomat Herbert Norman spáchal samovraždu (vyskočil z okna) – alebo to snáď bola vražda? A ako to bolo so záhadným utopením sa Toma Thomsona, známeho umelca a predchodcu Skupiny siedmich? Kto objavil ako prvý zlato na Klondiku? S každým prípadom sa ponoríte do rôznych období kanadskej histórie, ktoré autori postupne doplňujú. Stránky sú k dispozícii vo francúzštine a angličtine.

www.canadianmysteries.ca

Viete, že...

James George Aylwin Creighton bol vyhlásený Kanadanom národno-historického významu? 22. mája to oznámil premiér Stephen Harper, ktorý vyzdvihol zásluhy „otca“ organizovaného hokeja za rozvoj tohto kanadskeho národného športu. James Creighton ako prvý určil pravidlá hry (vtedy dva deväťčlenné tímy, prvé písomné pravidlá atď.) a zorganizoval prvý hokejový zápas pod strechou (v Montreale 3. marca 1875).

www.pm.gc.ca

KVÍZ O KANADE

V ktorom roku a kde bola v Kanade nameraná najnižšia teplota a koľko to bolo stupňov Celzia?

(Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.)

Odpoveď z minulého čísla: Najnavštevovanejším národným parkom Kanady je albertský Banff National Park.